

Ons nummer: 023.000548

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Jaarrekening 2021 en begroting 2023 openbaar onderwijs
Commissie	Boarger en Mienskip
Collegebesluit d.d.	13 maart 2023
Portefeuillehouder	Petra van den Akker
Team	Beleid Sociaal Domein
Adviseur	Ronald De Roos

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

- kennis te nemen van de jaarrekening 2021 en begroting 2023 van RSG Magister Alvinus en stichting KyK;
- de raad actief te informeren over de jaarrekening 2021 en de begroting 2023 van RSG Magister Alvinus en stichting KyK.

Toelichting/achtergrond

Op basis van hun statuten hebben de besturen van openbaar onderwijs RSG Magister Alvinus en stichting KyK de jaarrekening 2021 en de begroting 2023 aan de gemeente aangeboden. Deze stukken zijn door de bestuurders vastgesteld onder voorbehoud van mogelijk overleg met de gemeenteraad.

Een niet sluitende begroting bij de schoolbesturen kan leiden tot een financieel risico voor de gemeente. Dit is het geval wanneer schoolbesturen over onvoldoende eigen middelen beschikken.

En de gemeente vanuit de zorgplicht het openbaar onderwijs dient te continueren. De begroting 2023 van beide besturen laat een negatief resultaat zien. Dit negatieve resultaat is incidenteel, daarbij zijn de reserves van beide schoolbesturen dusdanig hoog dat deze incidentele tekorten ruimschoots opgevangen kunnen worden. Wel is het van belang dit risico actief te blijven monitoren.

De uitkomst van de jaarrekening 2021 en de begroting 2023 leidt niet tot bijzondere op- of aanmerkingen waarvoor nader bestuurlijk overleg noodzakelijk is.

Jaarrekening 2021 RSG Magister Alvinus

RSG Magister Alvinus heeft een positief jaarresultaat 2021. De reserves zijn meer dan voldoende, zelfs te hoog als we de normering van het Rijk er op los laten. Ook worden middelen gereserveerd om onderwijskundige vernieuwingen te faciliteren, mede met het oog op de wens voor nieuwbouw. Het is van belang dat RSG Magister Alvinus daarbij benodigde investeringen niet onnodig uitstelt. Verder komen geen opmerkelijke zaken uit het jaarverslag en de jaarrekening naar voren die aandacht behoeven.

RSG Magister Alvinus heeft het jaar 2021 afgesloten met een positief resultaat van € 1.479.997. In de begroting was uitgegaan van een negatief resultaat van € 308.938. Het resultaat is toegevoegd aan de reserves.

De positieve afwijking van het resultaat ten opzichte van de begroting is substantieel. Voor het grootste deel is het voordeel veroorzaakt door ontvangen NPO (Nationaal Programma Onderwijs) middelen van ruim € 1,1 miljoen. Hiervoor is een speciale reserve NPO gevormd. De NPO-middelen worden in de periode 2022-2024 uitgegeven. Verder is er een voordeel vanwege hogere inkomsten bij de ISK, van Fultura ontvangen stimuleringsmiddelen en extra baten door overdracht van leermiddelen vanwege overstap naar een extern boekenfonds.

De uitgaven aan lonen zijn behoorlijk hoger (€ 795.000) dan begroot vanwege de cao loonsverhoging. Het Rijk heeft daarvoor haar Rijksbijdrage verhoogd. Het gemiddeld aantal fte's is gestegen van 178,2 in 2020 naar 182,6 in 2021.

Om te bepalen of RSG Magister Alvinus genoeg financiële reserves heeft, kijkt zij naar haar weerstandsvermogen. In 2021 heeft het RSG een risicoanalyse gemaakt via een nieuwe methodiek. De nieuwe risicoanalyse geeft aan dat minimaal een weerstandsvermogen van € 4,1 miljoen euro nodig is om de risico's in de komende jaren op te kunnen vangen.

Het door RSG Magister Alvinus berekende weerstandsvermogen van € 4,1 miljoen is interessant om af te zetten tegen de onafhankelijke kaders die de onderwijsinspectie hanteert. Het ministerie kijkt sinds 2020 naar de vermogenspositie van scholen om te voorkomen dat scholen veel geld, dat bedoeld is voor onderwijs, oppotten in reserves. De gedachte achter deze signaleringswaarde is dat publiek onderwijsgeld optimaal aan onderwijs moet worden besteed. De inspectie gaat uit van een benodigd weerstandsvermogen (het normatieve publieke vermogen genoemd) van € 2,9 miljoen.

Het werkelijk publiek vermogen bedraagt in 2021 € 6,7 miljoen. Ruim boven het normatieve vermogen van € 2,9 miljoen. Scholen mogen geen grote reserves meer aan houden omdat de middelen bedoeld zijn voor onderwijsdoelinden. RSG Magister Alvinus moet dan ook verklaren waarom zij ruim boven het normatieve vermogen van € 2,9 miljoen zit.

Het RSG geeft meerdere redenen voor deze grote buffer:

- De eenmalig ontvangen NPO middelen van € 1,1 miljoen. Dit geld zal de komende jaren worden uitgegeven.
- De verwachting is dat het werkelijk publiek vermogen in 2024 is gedaald naar € 5,0 miljoen, terwijl het normatieve publieke vermogen in dat jaar € 3,1 miljoen zal bedragen.
- Organisatie- ontwikkelings- en professionaliseringsplan: € 560.000
- Geplande investeringen in huisvesting om onderwijsvernieuwing faciliteren: € 2.000.000.

Begroting 2023 RSG Magister Alvinus

RSG Magister Alvinus heeft de komende jaren een tekort begroot, dit is nog geen verontrustende ontwikkeling. RSG Magister Alvinus heeft op dit moment meer dan voldoende reserves om de daling van het aantal leerlingen en de begrote tekorten van de komende jaren, op te vangen. Het is wel zaak om de begroting en jaarrekening van RSG Magister Alvinus kritisch te blijven volgen.

De basis voor de meerjarenbegroting is de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Dit aantal bepaald bijna geheel de hoogte van de inkomsten van RSG Magister Alvinus. De verwachte daling van het aantal leerlingen is inmiddels werkelijkheid geworden. Het aantal reguliere leerlingen is gedaald van 1886 in 2021 naar 1803 in 2022. RSG Magister Alvinus verwacht de komende jaren een daling naar 1667 reguliere leerlingen in 2026. Dat is een daling van meer dan 10% ten opzichte van 2021.

Het volgende financiële resultaat is begroot:

Netto Resultaat	Prognose 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal	1.189.000	-582.000	-1.405.000	-600.000	-211.000
Regulier	526.000	-548.000	-424.000	-73.000	-194.000
ISK	167.000	32.000	65.000	12.000	-17.000
NPO	496.000	-66.000	-1.045.000	-540.000	-

De extra middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs om opgelopen achterstanden vanwege de coronapandemie weg te werken, zijn ontvangen in 2021 en 2022. De inzet van deze NPO-middelen wordt vooral in de periode 2022-2025 gedaan. Dit verklaart voor een groot deel het positieve financiële resultaat in 2022 en het negatieve financiële resultaat in de jaren daarna.

Vanaf 2023 wordt er jaarlijks een tekort verwacht. Dit is (nog) niet zorgelijk omdat het eigen vermogen ruim voldoende is. De hoogte van het eigen vermogen is per 31 december 2022 naar verwachting € 7,9 miljoen. Dit is voldoende om de tekorten in de komende jaren op te kunnen vangen. Het verwachte eigen vermogen in 2026 is € 5,1 miljoen.

Door de verwachte netto resultaten over de jaren 2022-2026 daalt de Algemene Reserve van € 6,0 miljoen in 2022 naar € 5,1 miljoen in 2026. Dit is geen verontrustend beeld.

De balans geeft geen aanleiding tot opmerkingen. De kernratio's zoals liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen liggen ruim boven de norm voor de gehele meerjarenbegroting.

De financiële situatie RSG Magister Alvinus is op dit moment goed. Maar er liggen een aantal risico's op de loer:

- *De gevolgen van de invoering van de nieuwe bekostigingssystematiek van scholen, die vanaf 2022 is ingegaan, zorgt vanaf 2023 voor lagere inkomsten - oplopend tot meer dan € 200.000.*
- *De inkomsten van Fultura zijn structureel lager vanaf 2023 - € 295.000.*
- *Het aantal leerlingen zal fors gaan dalen.*
- *De huidige hoge (energie) prijzen zorgen voor financiële onzekerheid.*
- *De krappe arbeidsmarkt werkt kostenverhogend.*

Omdat RSG Magister Alvinus werkt aan een voorstel om te komen tot een gezamenlijke VO-campus op één locatie, was de oorspronkelijke SUVIS investeringsaanvraag beperkt tot het verbeteren van de ventilatie in de 'oudbouw' van RSG Magister Alvinus. Deze is inmiddels voor een bedrag van ongeveer 835.000 euro gerealiseerd. Na de installatie van CO2-meters blijkt de nieuwbouw en een aantal lokalen in de oudbouw niet aan de eisen te voldoen. Daarvoor worden op dit moment voorstellen voor verbetering uitgewerkt. De totale kosten worden geschat op € 2,3 miljoen. Als gemeente dragen wij € 500.000 bij. Het Rijk betaald hiervoor € 716.000.

Jaarrekening 2021 stichting KyK

Stichting Odyssee en stichting Gearhing zijn per 2022 samen verder gegaan onder de naam stichting Kyk. Kyk staat hierbij voor Krefte yn Kollektyf. Dit is dan ook de laatste beoordeling van de jaarrekeningen van beide scholenkoepels.

Gearhing

De financiële situatie van Gearhing ziet er prima uit. Een licht negatief resultaat is geen reden tot zorg. Het eigen vermogen is eigenlijk te hoog en zou meer aan onderwijs moeten worden uitgegeven. Binnen de nieuwe fusiestichting KyK zal bepaald worden hoe dit vermogen afgebouwd wordt naar een aanvaardbaar niveau. De financiële positie was dan ook geen belemmering voor de fusie met Odyssee.

Het jaarresultaat is € 73.299 positief, waar een voordeel van € 60.000 begroot was. Dit lijkt een keurig resultaat, maar in werkelijkheid ziet het resultaat er iets slechter uit. In het positieve resultaat zijn namelijk ook de ontvangen NPO middelen opgenomen. Deze middelen zijn nog niet allemaal uitgegeven. Het resultaat zonder NPO middelen is € 195.883 negatief.

De algemene reserve bedraagt meer dan € 5 miljoen euro.

Het weerstandsvermogen ligt met 32,78% ruim binnen het eigen gewenste niveau, tussen de 10% en 40%. De onderwijsinspectie gaat uit van een benodigd weerstandsvermogen (het normatieve publieke vermogen genoemd) van € 2,6 miljoen. Het ministerie kijkt sinds 2020 naar de vermogenspositie van scholen om te voorkomen dat scholen veel geld, dat bedoeld is voor onderwijs, oppotten in reserves. De gedachte achter deze signaleringswaarde is dat publiek onderwijsgeld optimaal aan onderwijs moet worden besteed. Het werkelijk eigen vermogen is dubbel zo hoog: bijna € 5,5 miljoen.

In het kader van de fusie met Odyssee is een hoog weerstandsvermogen nog wel acceptabel. Binnen de nieuwe stichting Kyk zal beleid ontwikkeld worden hoe om te gaan met het (bovenmatige) weerstandsvermogen.

Odyssee

De financiële situatie van Odyssee is goed. Het licht negatieve resultaat is geen reden tot zorg. Het eigen vermogen is eigenlijk te hoog en zou meer aan onderwijs moeten worden uitgegeven. Binnen de nieuwe fusiestichting KyK zal bepaald worden hoe dit vermogen afgebouwd wordt naar een aanvaardbaar niveau. De financiële positie van Odyssee was dan ook geen belemmering voor de voorgenomen fusie met de Gearhing

Een voordelig resultaat derhalve van € 489.000, waar een nadeel van € 380.000 was verwacht.

Ook bij Odyssee vertekent het beeld doordat de ontvangen NPO middelen in het resultaat zijn meegenomen, maar nog niet volledig zijn uitgegeven. Het “normale” resultaat is € 182.000 negatief.

De financiële positie van Odyssee is gezond. De solvabiliteit en liquiditeit blijven ruim boven de ondergrens van OCW.

De ratio voor het normatief eigen vermogen is hoog. Zelfs met begrote negatieve resultaat en de afboeking van de vordering op OCW in 2022 blijft deze ruim boven de signaleringswaarde. Binnen de nieuwe fusiestichting KyK zal bepaald worden hoe dit vermogen afgebouwd wordt naar een aanvaardbaar niveau.

Begroting 2023 stichting KyK

Deze begroting is de eerste echte begroting van de nieuwe stichting. De begroting van 2022 was meer een samenvoeging van de oude twee begrotingen. Omdat nog geen jaarrekening 2022 beschikbaar is, is het lastig om conclusies te trekken uit de gepresenteerde begroting. Pas bij de jaarrekening 2022 zal blijken hoe KyK er werkelijk voor staat en of de begroting aan sluit bij de werkelijkheid.

In de begroting van KyK is geen meerjarenperspectief opgenomen. Slechts de prognose van het aantal leerlingen kijkt iets verder dan 2023, maar ook slechts tot en met 2025. In de komende jaren is het wenselijk dat wij de begroting ook in meerjarenperspectief kunnen beoordelen.

Vooralsnog is geen reden voor financiële zorg. Uit de laatste jaarrekeningen van 2021 bleek de reservepositie van beide scholen dusdanig hoog, dat het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap deze ziet als bovenmatig.

KyK geeft onderwijs aan leerlingen van het basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs. In de begroting is rekening gehouden met een lichte daling van het aantal leerlingen. Vanaf 2024 wordt een grotere daling verwacht. De daling wordt in zijn geheel veroorzaakt door een verwacht lager aantal basisschoolleerlingen. Het aantal leerlingen is de belangrijkste inkomstenbron van KyK. Het is dan ook van belang om de daling van het aantal leerlingen goed in te gaten te houden.

De begroting 2023 sluit met een verwacht negatief resultaat van ruim € 1,3 miljoen. Het verwachte resultaat over 2022 is juist positief voor iets meer dan € 1,4 miljoen. Per saldo verandert er daardoor niets in de verwachte reservepositie.

Een belangrijke oorzaak voor het verwachte negatieve resultaat zijn de gestegen energieprijzen. De verwachte stijging is bijna € 800.000 ten opzichte van 2022. Mogelijk ontvangt KyK hiervoor compensatie van het Rijk, maar vooralsnog houden ze daar geen rekening mee in de begroting.

Het eigen vermogen van de stichting is hoger dan wat het ministerie wenselijk acht.

In 2023 gaat KyK een risicoanalyse maken waarin zij haar eigen ondergrens bepaald van het noodzakelijke eigen vermogen. Vooralsnog wachten we deze analyse af.

Wettelijke basis

- Wet op primair onderwijs, artikel 48 (financieel belang van de gemeenteraad bij instandhouding van openbaar onderwijs door een stichting).
- Statuten schoolbesturen RSG Magister Alvinus en stichting KyK.

Bijlage(n)

1. Jaarrekening 2021 RSG Magister Alvinus
2. Begroting 2023 RSG Magister Alvinus
3. Jaarrekening 2021 stichting KyK (deel Odyssee)
4. Controleverklaring jaarrekening 2021 stichting KyK (deel Odyssee)
5. Jaarrekening 2021 stichting KyK (deel Gearhing)
6. Controleverklaring jaarrekening 2021 stichting KyK (deel Gearhing)
7. Begroting 2023 stichting KyK
8. Uitgaande brief openbaar onderwijs RSG Magister Alvinus

9. Uitgaande brief openbaar onderwijs stichting KyK